

Troballes monetàries XXVII

*M. CRUSAFONT I SABATER**

TROBALLA DEL CASTELL DE JUSLIBOL (SARAGOSSA)

Núm.: AN-81

Lloc: Castell de Juslibol, molt a prop de Saragossa

Composició: 1 diner atribuïble al comte de Barcelona Sunyer (911-950)

Dates límit: c. 930-950

Data més probable de la pèrdua: Segona meitat s. X

Localització: Desconeguda

Data de la troballa: Vers 1980

Circumstàncies de la troballa: Casual, en superfície

Descripció:

Diner d'argent de Barcelona

a/ (sèrie de signes il·legibles)

Creu interior

r/ (sèrie de signes il·legibles)

Creu interior

Pes: 0,40 g Ø = 13 mm

CruCG-1813

Làm. núm. 1

* Doctor en Història, President de la SCEN.

Comentaris:

Un comerciant tenia a la venda aquesta peça i em va indicar el lloc de troballa. Es tracta, per tant, d'una afloració de tipus individual.

Dos elements atorguen importància a aquesta troballa. D'una banda, l'extrema raresa de la peça ja que, a part de l'exemplar (o dos si també era d'aquest tipus la peça c, segurament la mateixa del Gabinet Numismàtic de Catalunya GNC-34.102) publicat per Botet (peça b, segurament la mateixa del Gabinet Numismàtic de Catalunya 34.101) només en coneixíem els nou exemplars publicats per Sanahuja. D'altra banda la localització. Aquestes peces que Botet considerava comtals catalanes incertes s'han pogut atribuir a Barcelona gràcies a les dades de la troballa Espanya-2 estudiada per Sanahuja, però la troballa d'un exemplar a Saragossa, un lloc relativament proper, ajuda també a aquesta atribució. La proximitat és en aquest cas suficient perquè no hi ha coneixença d'altres emissions prop de Catalunya en aquestes cronologies. D'altra banda, és la primera vegada que disposem d'un lloc de troballa concret, atesa la dificultat de situar la troballa Espanya-2. Cal recordar que a Acta-40 ja donàrem a conèixer un altre exemplar, trobat a Sentmenat, d'aquestes emissions del segle XI, en aquell cas del tipus anells/creu, que nosaltres atribuïm a Borrell II (947-992), també present a la troballa esmentada.

La peça s'homologa bé, per pes, amb el conjunt abans esmentat, que donava pesos extrems entre 0,35 g i 0,70 g. També la factura resulta ésser molt apropiada a la dels diners descrits.

Bibliografia:

- BOTET I SISÓ, J., *Les monedes catalanes*. Vol. III. Barcelona, 1911, p. 547.
- CRUSAFONT, M., «La moneda barcelonina del segle X. Altres novetats comtals». *Acta Numismàtica*, núm. 38 (2008), p. 91-122.
- CRUSAFONT, M., *Catàleg general de la moneda catalana*, Barcelona, 2009.
- CRUSAFONT, M., «Troballes de Sentmenat». *Acta Numismàtica*, núm. 40 (2010), p. 241-243.
- SANAHUJA, X., «La moneda de Barcelona del segle X segons les troballes Espanya 1 i Espanya 2». *Acta Numismàtica*, núm. 36 (2006), p. 79-114.

TROBALLA DE BALSARENY**Núm.:** AN-82**Lloc:** Terme de Balsareny**Composició:** Fragment d'un diner de Ramon Borrell (992-115)**Dates límit:** 992-1015**Data més probable de la pèrdua:** Inici s. XI**Localització:** Desconeguda**Data de la troballa:** Vers 1980**Circumstàncies de la troballa:** Casual en camp de conreu**Descripció:**

Diner d'argent de Barcelona de Ramon Borrell

a/ (il·legible) Creu interior

a/ (rastres de lletres: una R) Tres anells en triangle

Pes: (0,50 g) Ø = 18,5 mm CrusCG-1815 Làm. núm. 2

Comentaris:

Malgrat la pobresa d'elements que ens aporta aquesta peça per la seva mala conservació i la pèrdua de material, és suficient per a poder-la classificar com a nou exemplar dels raríssims diners d'argent de Ramon Borrell emesos a la seca de Barcelona. Els tres anells i la creu interior són propis d'aquest tipus i no els trobem en cap altra moneda de l'època. D'altra banda, el pes és l'adient per a una moneda que, completa, pesa entre 1,02 grams i 1,17 grams. Cal recordar que només se'n coneixen dos exemplars de pes alt i un altre de llegendes degenerades, de pes més feble i diàmetre inferior (CrusCG-1816). La seva troballa al Bages ajuda també a identificar la peça.

Bibliografia:

CRUSAFONT, M., *Catàleg general de la moneda catalana*, Barcelona, 2009.

TROBALLA DEL SUD PENINSULAR

Núm.: AN-83

Lloc: Incert al sud peninsular

Composició: Diner de transició carolíngia amb un anell d'argent

Dates límit: Finals s. IX

Data més probable de la troballa: Inici segle x

Localització: Desconeguda

Data de la troballa: Vers 1975

Circumstàncies de la troballa: Desconegudes

Descripció:

Diner d'argent de transició carolíngia

a/ +B...NO(N)A

Tomba de santa Eulàlia o monograma

r/ +C...(V)S (RE)X

Creu interior

Pes: - g

Ø = 17 mm

CrusCG-1808 d

Làm. núm. 3

Comentaris:

Fa uns anys venien a les convencions de Barcelona uns comerciants del sud peninsular que duïen tota mena de monedes de procedència diversa. Enmig d'una capsa de restes de poc valor ens cridà l'atenció aquesta peça incompleta, que anava penjada d'una espècie d'anell aixafat, que també semblava de plata. Cal recordar que també a la troballa Espanya 2 hi havia una moneda d'aquest tipus amb un forat al mig. Vàrem obtenir el permís per fotografiar la peça, amb l'anella i sense, i la presentem en aquesta secció, d'una banda, perquè es tracta d'un tipus prou rar, i de l'altra, perquè la troballa al sud peninsular és prou interessant. Ja Balaguer havia assenyalat la presència de tipus carolingis al sud peninsular i ara hi podem afegir aquests tipus de transició, que darrerament hem considerat episcopals i atribuïbles al temps del bisbe Frodoí de Barcelona.

El diner amb el seu anell semblen formar part d'un conjunt d'argent per a ésser avaluat al pes, costum conegut a la zona andalusina peninsular.

Bibliografia:

BALAGUER, A. M., «Les troballes de moneda carolíngia a l'àmbit peninsular». *Acta Numismàtica*, núm. 17/18 (1988), p. 324-330.

CRUSAFONT, M., *Catàleg general de la moneda catalana*, Barcelona, 2009.

CRUSAFONT, M., «La moneda barcelonina del segle x. Altres novetats comtals». *Acta Numismàtica*, núm. 38 (2008), p. 91-122.

SANAHUJA, X., «La moneda de Barcelona del segle x segons les troballes Espanya 1 i Espanya 1». *Acta Numismàtica*, núm. 36 (2006), p. 79-114.